

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γκ α β ό ς* καὶ τοῦ οὐσ. *χ ἦ ν α*.

1) Ὑβριστικῶς, ἡ οἰκιακὴ *χῆνα*, ἡ ὁποία κατὰ τὴν λαϊκὴν πίστιν εἶναι ἀλλήθωρος καὶ ἀδηφάγος Θεσσ. (Κακοπλεύρ. Μαυρέλ. Φωτειν. κ.ά.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Κατάκαλ. Τρικοκκ. Τριφύλλ. κ.ά.): *Ἐχ' δυο γκαβόχ' νις ἡ μαννιά μ'* (= γικγιά μου) Γήλοφ. || Φρ. *Τρώει σὰ γκαβόχ' να* (ἐπὶ λαϊμάργου ἀτόμου) αὐτόθ. 2) Εἰρωνικῶς, διὰ γυναικα ἡ ὁποία στερεῖται παρατηρητικότητος ἢ ἔχει μυωπίαν Θεσσ. (Τσαγκαρ.): *Ἡ γκαβόχ' να δὲν τοῦ 'δι κὶ κόντιψ' νὰ μπ' ρήσ'* (= κουτουλήση).

γκαβοχροινιά ἡ, ἐνιαχ. *γκαβουχροινιά* Θεσσ. (Κακοπλεύρ. Μαυρέλ. Ὁξύν. Σταγιῶδ. Φωτειν. κ.ά.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Κατάκαλ. Τρικοκκ. Τριφύλλ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γκ α β ό ς* καὶ τοῦ οὐσ. *χ ρ ο ν ι ά*.

Ἔτος ἀφορίας εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν ἢ τὴν κτηνοτροφίαν ἐνθ' ἂν: *Εἶνι γκαβουχροινιά φέτου. Ψόφ' σαν τὰ πράτα 'ς τοῦ γέννου* (πράτα = πρόβατα, γέννους = γέννηση) Φωτειν. *Γκαβουχροινιά φέτου, ὅλ' ἀνάπουδα μᾶς ἦρθαν. Νὲ σιάρ' νὲ βρίζα νὲ κατσίκια κὶ ἀρνιά* (νὲ = οὔτε, βρίζα = σίκαλις) Γήλοφ.

γκαβόψυχος ὁ, ἐνιαχ. *γκαβόψ'χους* Στερελλ. (Ξηρόμ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *γκ α β ό ς* καὶ τοῦ οὐσ. *ψ υ χ ή*.

Ἀνθρωπος μικρόψυχος: *Δὲν οὐνοματίζ' θιό οὐ γκαβόψ'χους*.

γκαβρουγιάννης ὁ, ἐνιαχ. *γκαβρουγιάν'ς* Ἡπ. (Κούρεντ.)

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλαχ. *ga v ru gi á n i* = εἶδος ξηροῦ τυροῦ.

Τυρὸς ὁ ὁποῖος παρασκευάζεται ἀπὸ ὀρρὸν γάλακτος ἀναμειγμένον μετὰ ποσότητος ἀποβουτυρωμένου γάλακτος. Συνών. *κ λ ο τ σ ο τ ύ ρ ι, μ π ά τ ζ ο ς*.

γκαβτζιά ἡ, Θεσσ. (Καλλιπεύκ. Κρυόβρ. Σουκαμν.) *γκάβτζα* Θεσσ. (Κρυόβρ.) *γκαβζιά* Θεσσ. (Σουκαμν.) *γκαμπζιά* Θεσσ. (Κακοπλεύρ.) *γκαβγκιά* Χελδρ.-Μηλιαρ., Δημ. ὀνόμ. φυτ., 108 *καμπζιά* Θεσσ. (Κακοπλεύρ.) *γκαντζιά* Θεσσ. (Κρυόβρ.) *γκαγκζιά* Στερελλ. (Αἰτωλ.) *γκαγκτζιά* Θεσσ. (Μαυρέλ. Φωτειν.) Μακεδ. (Δεσκάτ.) *γκαγκτσιά* Μακεδ. (Καταφύγ.) *γκαγκτζιά* Μακεδ. (Σιάτ.) *γκαγκατζιά* Θεσσ. (Καλλιπεύκ.) *γκαγκατσιά* Μακεδ. (Βελβ.) *γαφιιά* Χελδρ.-Μηλιαρ., Δημ. ὀνόμ. φυτ., 108.

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλαχ. *g á b j é u* = εἶδος κραταίγου.

1) Τὸ φυτὸν Ροδῆ ἢ κυνοροδῆ (*Rosa canina*) τῆς οἰκογ. τῶν Ροδιδῶν (*Rosaceae*) Θεσσ. (Κακοπλεύρ. Καλλιπεύκ. Καρυά Κρυόβρ. Σουκαμν.) Μακεδ. (Δεσκάτ. Σιάτ.): Παροιμ. *Ἡ γκαγκτζιά κάνει τριαντάφ' ἄλλα κ' ἡ τριανταφ' ἄλλιά γκαγκτζα* (ἐκ χρηστῶν γονέων γεννῶνται ἀνάξια τέκνα καὶ τὸ ἀντίθετο ἐκ πονηρῶν γονέων γεννῶνται τέκνα χρηστὰ) Δεσκάτ. Συνών. παροιμ. *Ἀ π' ἂ γ κ ἂ θ ι β γ α ἰ ν ε ι ρ ὅ δ ο κ ἰ ἂ π ὁ ρ ὅ δ ο β γ α ἰ ν ε ι ἂ γ κ ἂ θ ι*. Πβ. ἀρχ. παρὰ Πλουτάρχ. Περὶ τοῦ ἀκούειν 44e «ὥς ἂν' ἐχινόποδας καὶ ἀνὰ τρηχεῖαν ὄνωνιν | φύονται μαλακῶν ἄνθεια λευκοῖων». Συνών. *ἀ γ ρ ι ο ρ ρ ο δ ι ά, ἀ γ ρ ι ο τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ι ά* 1.

2) Τὸ φυτὸν Κράταιγος ἡ μονόγυνος (*Crataegus monogyna*) τῆς οἰκογ. τῶν Ροδιδῶν (*Rosaceae*) Θεσσ. (Κακοπλεύρ. Καλλιπεύκ. Σουκαμν.) Συνών. *γ λ ο γ κ ι ά*.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Γκαβτζιές* Θεσσ. *Γκαμπζιά* Θεσσ. (Κακοπλεύρ.) *Γκαγκζιά* Ἡπ. (Ἀγναντ.)

γκάβτζο τό, Θεσσ. (Γερακάρ. Κρυόβρ.) *κάμπζου* Θεσσ. (Κακοπλεύρ.) Μακεδ. (Τρικοκκ.) *γκάγκτζου* Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γκ α β τ ζ ι ά*. Ὁ καρπὸς τῆς ἀγριοτριανταφυλλιάς Θεσσ. (Γερακάρ. Κακοπλεύρ. Κρυόβρ. Μαυρέλ. Σουκαμν. Φωτειν.) Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Τρικοκκ. κ.ά.): *Τὰ γκαγκτζα τὰ τρώει τὰ π' ἄλλιά Γήλοφ. Ὑπάρχουν τὰ γλυκὰ γκαγκτζα καὶ τ' ἄλλα τὰ ξινόγκαγκτζα. Τὰ ξινόγκαγκτζα τὰ τρώει αὐτόθ.*

γκάβω Χίος (Πισπιλ.) *γάφτω* Κρήτ. (Σητ. κ.ά.) *γάφνω* Κρήτ. (Σφακ.) *γάβω* Κρήτ. (Ἀμάρ. Μάλλ. κ.ά.) — Γ. Μαθιουδ., Λουλούδα, 4 *γκάβου* Σκυρ. *γκάβγω* Ἰκαρ. Κάρπ. Κασ. Λέρ. *γάβγω* Θήρ. Κρήτ. (Κίσ. Κριτσ. Νεάπ. Ραμν. Σέλιν. Σέμπρον. Σητ. Σφακ. Χαν. κ.ά.) Κῶς Σέριφ. *γκάβγω* Κῶς Λέρ. *γκάφτω* Ἰκαρ. Λέρ. *γάφτω* Θήρ. Κρήτ. Κῶς Σέριφ. *γκάφω* Χίος *γάω* Κρήτ. (Σέλιν. κ.ά.) *κάβγω* Κρήτ. *κάπτω* Λέρ. Ἀόρ. *ἦγκαφα* Ἀμοργ. Δωδεκάν. Ἰκαρ. Λειψ. Χίος (Λιθ. κ.ά.) *ἦγαφα* Α. Κρήτ. Ἀνάφ. Ἀντικύθ. Θήρ. Κῶς Σέριφ. *ἦγκαφα* Ἀμοργ. Ἰκαρ. Σχιν. *ἦγκαφα* Κῶς *ἐκαφα* Ἰκαρ. Λέρ. *ἦγκαφα* Φοῦρν. *ἦγκαφα* Ἰκαρ. *ἦγκαφα* Κίμωλ.

Τὸ ἀρχ. ρ. *κ ά μ π τ ω* μετασχηματισθὲν κατὰ τὰ λοιπὰ εἰς *-ά β ω* (*-ά φ τ ω*, *-ά β γ ω*) ρήματα διὰ τὸν ὅμοιον ἀόριστον *ἐ γ κ α ψ α*, *ἦ γ κ α ψ α* < *ἐ κ α μ ψ α* δι' ἀποβολῆς τοῦ *μ* πρὸ τοῦ *ψ* καὶ ἀναπτύξεως ἀλόγου ἐρρίνου παρὰ τὸ κ. Πβ. Γ. Χατζιδ., MNE 1, 161 2, 328. Φ. Κουκουλέ, ἐν Ἀθηνᾶ 49 (1939), 108. I. Kalitsunakis, Mittel und Neugriech. Erklär. bei Eustathius, 73-74. Ὁ ἀόρ. *ἦ ν γ κ ο ψ α* ἐκ συμφύρ. πρὸς τὸ *κ ό β ω*.

1) Κάμπτω, παρακάμπτω γωνίαν δρόμου ἢ κορυφὴν λόφου ἢ ἄκρην ἀκρωτηρίου κ.τ.τ. καὶ οὕτω γίνομαι ἀφανής Ἀμοργ. Ἀνάφ. Θήρ. Ἰκαρ. Κάρπ. Κασ. Κῶς Λέρ. Σκυρ. Χίος (Λιθ. κ.ά.): *Ἦγκαφε τὸ δρόμο Ἀμοργ. Νά τον! Τώρα γκάβγει τὸ σοκάκι Κῶς Ἦγαφε ἡ πέρδικα Σέριφ. Ἐγκαφε τὴ διασφαῖ τσαι δὲ φαίνεται* (διασφαῖ = σχισμὴ βράχων) Σκυρ. *Ἐγκαφε τώρα ὁ λαγός, ποῦ νὰ τὸν προφτάσῃ τὸ λαγωνικό!* αὐτόθ. Ἀπέσω *ἐγκαφεν* (ἐπροχώρησε πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, μεσογειότερον) Χίος. *Ἐκάφασιν πῖς' τὰς ράχας* Ἰκαρ. Συνών. *ἀ π ο γ υ ρ ῖ ζ ω* A1, *ἀ π ο κ ο λ ὶ ὠ ν ω* (II) 2, *γ έ ρ ν ω* 4β, *δ ι α σ ε λ ὠ, κ α β α ν τ ζ ά ρ ω, σ κ ο ρ έ ρ ν ω, σ τ ρ έ β ω*. β) Ἐπὶ ἡλίου ἢ σκότους, κλίνω πρὸς τὴν δύσιν ἢ τὴν ἀνατολὴν Ἰκαρ. Κρήτ. Κῶς: *Ἦγκαφεν ὁ ἥλιος* Ἰκαρ. *Ἦγκαφεν ἡ νύχτα* (παρῆλθεν ἡ νύκτα, ξημερώνει) Κῶς || Ἀσμ.

Τραοῦδα, *Καφαλάκι μου, μαζὶ νὰ τραουδοῦμε κὶ ὥσπου νὰ νγάφῃ ἡ νυχτιά, τὰ πάθη μας νὰ ποῦμε* Κῶς. Συνών. *γ έ ρ ν ω* B2.

2) Στρέφω, ἐπιστρέφω Κρήτ. Κῶς: Ἀσμ.

Ὁ *κάθα* εἰς τὸ *δόπο δου*, ὅς τὸ μέρος του νὰ γάφῃ Κρήτ.

Καθίζει γράφει μιὰ γραφὴ καὶ τοῦ Χατζῆ τὴ βέβει

— *Γάψε, Χατζῆ ὅς τὸ δόπο σου, μὰ 'πά δουλειὰ δὲν ἔχεις* αὐτόθ.

Ὡς τὸν πέλεμον ἠπήγαμε κ' ἠνγάφαμεν ἀνδάμα

κ' ἠμάθαμεν εἰνδα λοῆς τὸ σκότωμα νὰι προῖμα

Κῶς. 3) Φεύγω, ἀναχωρῶ Ἀντικύθ. Θήρ. Ἰκαρ. Κρήτ. (Ἀμάρ. Κίσ. Κριτσ. Σέλιν. Σέμπρον. Σητ. Σφακ. κ.ά.) — Γ. Μαθιουδ., Λουλούδα, 4: *Ἐγαφε, βρέ, ὁ σῦδεκνός σας;—* Ὅι, *ταχιά θὰ γάφῃ Σέλιν. Γῆ φάε, γῆ γάφε Σφακ. Ἐνα σφακιανὸ καῖκι ἔγαφεν ἀποπᾶ' ὅς τὸ καλὸ καταβόδιο αὐτόθ. Ἰσαμε*

